

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год 6 круна.

За све остале земље годишње 20 еранака у злату, на по године 10 еранака у злату

Преплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Поједина број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата се шаље поштом, средњом администрацијом „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор. Доник се шаљу Уредништву Рукопис се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цео-ра по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

Дажемо на знање и објављујемо:

Проглашујући у Нашој пријестоној Никољданској бесједи 1902. године цио низ Основних Закона по судској струци, који у Нашој помисли имају да одговарају новим правним потребама Нашега народа и ваздашњем Нашем старању око унапређења правосудја у Нашој Држави, навијестисмо што скорије увођење Закона о судском поступку у грађанским парницама;

Испушујући сада ову Нашу владарску ријеч, а увјерени будући:

да се без парничног судског поступка — те нераздвојне и потребне попуне сваког грађанског Законика — не може ни развијати, ни средити, нити стално бити правосудје у ма којој, па ни у Нашој Држави;

да ће Наш народ тек под заштитом сталних правила за дијелове правде наћи у свом пуном сбиљу право, кад га од Наших судова затражи; и

да се само судским поступком могу дошљедно и пуноважно на поједино спorne случајеве примјењивати наређења Општег Имовинског Законика, као и обичајна правила у породичном и напљедном праву;

нађосмо се побуђени, на предлог Заступника Нашега Министра Правде, Нашег Министра Унутрашњих Дјела, саслушавши Наш Државни Савјет,

наредити и наређујемо:

Чл. I.

Законик о судском поступку за грађанске ствари прописује правила, по којима ће се приватна права у грађанским парницама пред судом тражити, бранити, доказивати, обезбјеђивати, судити и пресуде извршивати.

Чл. II.

На парнице, које се у течају валазе прије него овај Законик стане на снагу, примјењиваће се до коначног — пуноважног — решења досадашња обичајна правила.

Чл. III.

Извршења (егзекуције), судом започета прије него овај Законик стане на снагу, привешће се крају по досадашњим обичајним правилима.

Чл. IV.

Духовне судске власти и перижатски судови вршиће и у будуће судску власт у брачним споровима, у колико се не би поменути спорови односили на имовинска права.

Чл. V.

У парницама између црногорских држављана и странаца судови ће узимати у обзир наређења чл. 5.—9. и 786.—800 Општег Имовинског Законика.

Чл. VI.

Узеће се да је Законик проглашен, чим се овај Указ изда у службеном листу.

Чл. VII.

Један штампани примјерак овога Законика — на који ће се ставити државни печат, биће утврђен Нашим Највишим потписом — чуваће се у државној архиви.

Чл. VIII.

Овај Законик стаје на снагу 1. јануара 1906. године, којим даном губе силу сви закони, наредбе и обичајна правила о предметима садржаним у наређењима овог Законика, а напосе губе снагу:

1. Закон о јавним продајама непокретности од 10. новембра 1900. године;

2. Закон од 25. јануара 1903. год., којим се уводе неке допуне и измјене у Закону о јавним продајама непокретности од 10. новембра 1900;

3. Извршна Наредба Књ. Министарства Правде о Закону од 10. новембра 1900. о јавним продајама непокретности;

4. Наредба Књ. Министарства Правде од 14. децембра 1893. год. број 27. и од 4. августа 1895. год. број 35. о роковима за жалбу против судских пресуда; и

5. Наредба Министарства Правде од 5. августа 1896. год. број 86. о томе што ће се прилагати билетима које шаљу вижи судови вишим.

Чл. IX.

Заступнику Нашега Министра Правде Нашем Министру Унутрашњих Дјела, наређујемо да овај Указ изврши и да се о обнародовању овога Законика стара.

Цетиње, 1. новембра 1905. год.

Никола с. р.

Заступник Министра Правде,

Министар Унутрашњих Дјела,

Војвода Божо Петровић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за заступника обласног љекара у морачко-васојевинској области д-ра Садика Стримића, досадашњег љекара при болници „Давило I.“

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 4. октобра, 1905. г.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Б. Петровић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за љекара при болници „Давило I.“ д-ра Петра Костића, доктора цјелокупног љекарства.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 4. октобра, 1905. г.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Б. Петровић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

Г. Роберт Кенеди, овдашњи инглески министар, са госпођом, до-путовли су данас на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ, 4. новембра.

Са Далеког Истока.

Маневри китајске војске који су недавно извршени код Шангаја и милитаризацији Китаја, изазивају својих људи у Јевропу ради изучавања војничког посла, енергично заступање за интересе својих суграђана у Америци, — то су све такви факти, који јасно показују, да Китај последије руско-јапанског рата почиње да говори другим језиком, него што је до тада говорио и да ће, без сумње, скоро доћи вријеме, кад ће он једнога лијепога дана свакоме довикнути: „себи руке од Китаја!“

Поред поменутих факата стоји и тај, да је китајска влада изнијела на дневни ред и питање о што скоријој евакуацији Манџурије од стране јапанске војске, као и то, да се што брже ријешити питање о Квантунгу. Изгледало је, као да је ово питање ријешено портемутским миром, али тај мир ријешити га је само између Русије и Јапана, без да је вођен рачун о Китају, који је у то питање заинтересиран и који има у томе своје независно гледиште. С китајске тачке гледишта, једини правилни начин ријешања тога питања био би тај, да се и Квантунг и Манџурија поврате Китају, као законитом господару тих области. Могућност тога предвиђена је и при обнављању инглеско-јапанског савеза у Лондону, те је Јпан у принципу и дао на то свој приста-нак. Ствар је у томе, да је Јпан, примајући Квантунг од Русије, при-мио и све обавезе, које је имала Русија у томе питању. У броју тих обавеза спада и та, да њона арсенална права трају само 25 година. Пошто је, дакле, Русија већ десет година управљала том облашћу, Јпану остаје, да њом управља само још петнаест година, иза чега је мора прелати Китају, ако до тада не закључи с њим какав нови уговор, којим би се тај рок продужио. Због овога Китај и жели да се то питање решити, и врло је могуће, да ће се, мјесто продужења, тај рок још и скратити, али ће Јпан за то бити награђен на другим мјестима.

Под питањем су још и јапанска права на источно китајску железницу, коју Јпан може експлоатисати, само ако Китај на то приста-не.

Сва су та питања сада на реду, а у томе је баш то важно, што иницијатива припада Китају, који се увијек до данас одликовао само својом инертном политиком ишче-кљивања.

И тако, Китај као да се буди из свога вјековног дремежа и почиње да излази на арену свјетске међународне политике. Кад се узме у обзир једнородност огромног китајског становништва и њихова необична трудољубивост, хладнокрвност и умјереност, онда се мора закљу-

чити, да ће и њихов утицај на међународне односе бити огроман. Са добро дисциплинираном и добро наоружаном војском, Китај се може брво наћи у оном положају, у коме се нашао Петар Велики последије боја код Полтаве, кад је благодарно својим учитељима — Шведима; и Китај ће по свој прилици, најприје тако заблагодарити — Јапанцима, а за тијем и Јевропљанима.

Неки руски листови, као и пр. „Новоје Времја“, тврде, да Русија у даном тренутку није заинтересована у томе колосалном конфликту, који ће се у недалекој будућности разиграти на Далеком Истоку, јер је она на дуго времена одложила своју далекоисточну политику и њени интереси не могу од тога пострада-ти. Али „Слово“ другаче о томе мисли. Овај лист говори, да се тај тренутак не смије губити из вида и да се треба спремат за догађаје. За Русију би борба с Китајем била и незгодна и опасна, а при уважа-ном поштовању и уважању интереса, за такву борбу не би ни било разлога. Због тога треба израна проучити интересе и тежње тога су-сједа па спремат земљиште за пријатељство, а не за борбу. Не треба играти улогу китајских учитеља, који ће да својим леђима плаћају, по улогу пријатеља, који би се могли искрено радовати њиховим успјесима.

Савез с Китајем, — то је онај савез, који је данас Русији најпотребнији. Он једини може парализовати последице инглеско-јапанског савеза, и он мора бити искључива тежња руске дипломатије. Да би се так та цијел постигла, треба се прије свега отрећи од сваких авантура у Азији. Пријатељи се не току авантуристичком политиком, него се теку искреношћу, искреним узајамним познавањем потреба и бригом, да се сваки разлог за сукобе уклоне.

Русија је много година живјела у миру с Китајем и користовала се повјерењем од стране свога сусједа. Квантунг је послужио као разлог, да се то повјерење поколеба, а сад нека буде прва брига, да се поново успостави. Кад се до тога дође, онда ће доћи и пријатељство, а ива тога ће се питање о савезу само по себи ријешити.

ИНГЛЕСКА И ЊЕМАЧКА.

Инглески лист „Daily Telegraph“, као и многи други за њим, тврди, да су у Њемачкој не само јавно миље, него и политички кругови силно раздражени против Инглеске и занима се тијем, да пронађе, што је управо узрок тој раздражени-ности. Поменути лист говори, да Њемци бацају на Инглеску кривицу, као да ова жели, да изолира Њемачку, па продужава: „то окривљавање нема никаквог основа. Инглеска је сама проживјела већу положину потпогњег вјека у потпуно-изолацији (splendid isolation); данас ја Инглеска у савезу с Јапаном, али се на тај савез не може нико пожалити, јер он служи као камен темељац оној политичкој комбинацији, која свему свијету даје једнаке погодности. Инглеска, ступивши у

савез с Јапаном, нема никаквих освајачких циљева, нити тежи да се територијално прошири. Што се пак тиче тога савеза узетога за себе, Немачка је дала за то примјер, кад је закључила тројни савез, па је тај поступак правдала тијем, као да је она морала то учинити, што се бојала да ће ко год подићи руку на њено национално јединство. Ако се може вјеровати изјавама немачких државника, да Немачка не жели никаквог територијалног проширења изван јевропских предјела, н-го само жели да стече равноправност у трговини и економским подухвима, онда се може с увјереношћу казати, да нема ни једног државника у свијету, који би се могао противити тако законитим тежњама. Све велике државе желе да се очува данашње *status quo*, па ако је Немачка задовољна данашњим територијалним положајем, онда је тешко појмати, зашто се међу Немачком и Инглеском не би могли успоставити пријатељски односи. Какви су и. пр. између Инглеске и Француске и Инглеске и Савезних Држава, а какви ће се без сумње (?) наскоро успоставити и између Инглеске и Русије. Инглеска жели само мира на читавој земљиној површини, па ако Немачка тежи к томе истоме, онда је очигледно да нема основа за непријатељске односе између ове двије велике државе.

Тако пише инглески лист „Daily Telegraph“ о Немачкој и њеном расположењу према Инглеске; а „Times“ опет баца још вишу кривицу на Немачку и у једноме од потоњих бројева тврди, да се Немачка свијема силама старала и да је њена дипломатија живо радила у Петрограду, да се не дође до инглеско-руског спораума. Али инглеска дипломатија није у овоме успјела и сва њена усилјавања остала су безуспјешна; те је због тога Немачки посланик у Петрограду, гроф Алвенслебен, и био оповзан.

„Келаске Новине“, устајући против овога тврђења, говоре, да су сви те гласови, које „Times“ доноси неосновани и злонајерно измишљени. Немачкој је, како поменути лист пише, прије свега потребит мир и полазећи с тога гледишта, она може само симпатисати инглеско-руском зближењу, јер би се тијем не само уклонио антагонизам између те двије велике државе, него би се још и помогло, да се општи мир успостави и утврди.

Нема сумње да су чудновати ови односи, а још чудноватија ова увјеравања за мир и с једне и с

друге стране, особито кад се зна, да се та тежња за миром оснива на најнеправичнијем потирању туђијех права.

РУСИЈА И БАЛКАН.

Загребачки „Обзор“ донио је под горњим насловом овај чланак:

Балкански Словени прате с највећом пажњом и узбуђеношћу развитак догађаја у Русији, јер су и они, као и сав свијет, увјерени, да у матици словенства нијесу замрле симпатије за словенску браћу на Балкану, и да ће Русија, чим мало одмахне од посла сређивања својих изванских и унутарњих неприлика, засвједочити, да није заборавила на свој позив и своје моралне дужности према балканском словенству. Ослободитељ Србије и Бугарске испод турског јарма не смеће с ума и не губи из вида ни патње хришћанских патника у Македонији и Старој Србији. Вапај биједне раје, којој нијесу сванули бољи дани ни послеје покушаја са провађањем реформа у јевропско-турским вилајетима, одјекује руским новинарством, допире до руског срца и оно му не може одолети. Када то срце рускога народа дође до ријечи, када у крви окупано сунце слободе и устаности обасја све слојеве рускога народа, када јавно мишљење дође до формула, пред којим ће у несумњивој форми моћи изразити, што му на срцу лежи и за чим иде, нема сумње, да ће доћи ред и на то, да Русија настави извађање своје мисли, да буде на помоћи патницима на Балкану, који још увијек очекују боље дане, а добро осјећају, да су сами по себи немоћни, да их сами себи извојују.

Нигђе није толиким одушевљењем одјекувала радост рускога народа ушљед царева манифеста, којим се у Русији објављује устаност и слобода, за коју је, нарочито у пошљедње вријеме, толико жртава принесено и толико крви пролито, колико на Балкану. Нарочито је велика радост међу балканским Словенима, који од свега срца желе, да и руски народ, који је крвљу својих синова помогао освиту сунца слободе над Србијом и Бугарском, и сам ужива благодатност слободе и устаности. Нигђе се више не жали, што још нијесу минуле све трзавице освета новог доба у великој словенској држави, на коју упиру очи балкански Словени у свим својим тужним и веселим часовима.

Сви они добро осјећају, да се почнао одмотавати коло судбоносних догађаја и да ће доскоро наћи се у прилици, да се коначно ријеше, којим ће се привољети царству.

То виђе и на порти, и зато се је тамо ужурбала цензура, да брзојавне вијести о догађајима у Русији не узнемире још јаче духове, који и онако предвиђају почетак краја. У околини султановиј отимљак се о превласт двије струје. Једна од њих најрадија би, да се Турека дигне још једном на ноге, да се опре сваком мијењењу Јевропе у њене унутарње послове и да сада, док још није срећен дармар у аустро-угарској монархији и док се још Русија није одморала од напора рата са Јапаном и док је толико заузета сама са собом и бригом да скрене покрет на право, спасоносне путове, обрачуна најприје са

Бугарском ради немира у Македонији и повуче у крваво коло можда и Србију и проузрокује сукоб супротности међу веле-силама, заинтересованим на Балкану.

Друга струја куша, да увјери султана, да би најбоље било, да велесилама попусти и у питању финансијалне контроле над Македонијом и да настави тактику одуговлачења с провађањем реформа, да би се тијем, како су и балканске државе и велеласти несложне, мгло одржати још дуги низ година *status quo* у јевропској Турској.

Али вијести о намјерованој демонстрацији флоте велесила у турским лукама и пред Цариградом и налог, дан руској преноморској флоти, да одпочне с том демонстрацијом, направно је читаву забуну у султановој околини, те сада обје спомнуте струје напрежу све своје силе, да склопе султана, да се ријеша ма на коју страну.

Одлучност Русије, да употреби остатке своје ратне морнарице на то, да присили Порту, да убрза процес провађања реформа у јевропско-турским вилајетима, служи као нов доказ, да Русија не смеће ни у својим најкритичнијим часовима с ума балканско питање.

Воља аутократске Русије импеновала је Јевропи и онда, када се она борила на источно-азијском бојишту и када су је у исти час потресале још и унутарње трзавице. Воља уставно препоручене и ојачане, воља потпуно оздрављене и оснажене Русије импеновала је још више њеним пријатељима и противницима. Наде патника на Балкану, које су ушљед спољних и унутарњих неприлика велике матице словенства биле почеле клонуте, опет су оживјеле и опет су њихове очи упрте на ослободитељницу и заштитницу балканских држава, која ето и опет показује вољу, да наступи свој позив на Балкану. У њу су упрте очи свега свијета, пак нема сумње, да ће и султанова околина бити присељена, да увиди, да је дошло вријеме, да предтану патње раје у њеним јевропско-турским покрајинама, или да буде крај турском господовању у Јевропи.

У наше доба догађаји се брзо развијају. Сада ствари стоје тако, да би и балканско питање могло у цијелом свом обсегу доћи на дневни ред и прије, него ли га дипломатско кунктаторство очекује.

ПОЛИТИЧКЕ ВИЈЕСТИ.

Шведско оружјање Тежња великијех држава да појачају своју убојну снагу повукла је за собом на клизави пут милитаризма и њихове мале сусједс. Руско-јапански рат показао је какву важну улогу игра флота и у одбрани и у нападу. Са свијех страна долазе вијести о оружјању и спремању флоте, па је и Шведска кренула тијем путем. Данас има Шведска око 12 невеликих оклопница прве врсте, 5 друге врсте, 7 треће врсте, 5 торпедних крстарица, 9 топована прве врсте, 1 друге врсте, 17 торпедњака прве врсте, 12 друге врсте и један балон. Сада се још дограђују 3 оклопњаке прве врсте, 2 торпедњаке прве врсте и једна подводна лађа; а у пројекту је да се саграде још 22 брода, и то 1 оклопљена крстарица, 4 контролор-педњаче, 8 торпедњака прве врсте, 7 торпедњака друге врсте, једна подводна лађа и један брод за учење. Даље се мисле

учинити неке поправке на старим бродовима.

У исто вријеме у пројекту је, да се праве тврђаве и повећи број топова у Ште-боргу за 4 милиона круна. За друге прибрежне тврђаве тражи се кредит од 1.076.950 круна. За довршење и проширење тврђаве код Елфсборга треба 4.103.000 круна, а за торпедну батерију у Карлскруну — 718.300 круна. Осим тога биће још трошкова на осигурање обале торпедима, на пробу нових граната; на разне апарате, на ледо-ломе, моторе и т. д. Све су ово такви огромни трошкови, да не одговарају свјетскоме положају и величини шведске краљевине, па онда на што је све то?

Италијанска спољна политика. Уредник италијанског листа „Secolo“, посланик Ромуен, држао је пред својим изборницима говор, у којем је критиковао италијанску спољну политику и говорио жестоко против тројног савеза. Напао је изјаву владина, која вели, да би у случају сукоба између Немачке, Француске и Инглеске, Италија остала вјерна тројном савезу. Рекао је, да се италијански војници никад неће борити по боку немачких војника против Француске и Инглеске. Напао је је политику цара Вилхелма, која једина грози јевропском миру.

Његова разлагања примљена су за носно од слушалаца.

Инглески пројекти на мору. — „Observer“ говори већ дуже времена о плану реорганизације морских база, што га је недавно инглески адмиралитет пре-дузео, те саспштава, да је ријешено, да се Дувр учини важном морском луком за Инглеску.

По свим подложјају тај порат господствује — као Гибралтар и Сингапур — најважнијим заливица у читавом мору; за 13 мјесеца устројење порта биће у Дувру свршено и тај порат ће бити потпуно заштићен од буре и миноносаца.

Од свих инглеских портова са Дувром се може у погледу положаја употребити једини Портланд. Чим буде посао довршен, одмах ће у Дувр прећи морске дивизије из Портсмута и Плимута. Оба улаза у порат биће заштићена против миноносаца мрежама, које ће се помоћу огромних електричних машина моћи по вољи спуштати и дизати.

Седамнаест оклопних лађа и дванаест крстарица првог реда — са потребним бројем миноносаца, моћи ће се комотно разијестити у басену порта. Пројект утврђења порта, како га је адмиралитет израдио, мора бити готов за 2 године; а одлучено је уредити басен и за подводне лађе. Тијем ће начином Дувр постати не само морска база, него и тврђава првога реда.

Јорес и Немачка. — В ља француских социјалиста Жорес писао је у „L'Humanité“ о пошљедњем говору немачког цара и о ситуацији у Русији. Немачки листови који дају велики значај Журеовим чланцима и заграничној политици обрадили су велику пажњу на овај чланак. Жорес је увјерен, да ће победа демократије у Русији наћи одзива у Немачкој. Како ће Немачка моћи одржати остатке свога апсолутизма и феудализма, када и сам народ раскида окове и хоће да живи по својој слободној вољи? Немачка ће одиета бити осамљена, не ушљед дипломатске афере, него због пошљедице контраста свог наиздањског и племићског режима против цијеле еманициповане јевропске де-

јело истина; ја знам из сасвим сигурног извора! Наша балтичка морнарица бомбардоваће од сјутра Кинчау-ске позиције! Ја сам, бјежећи овамо, тачно чула топовску грмљавину. Ако ми не вјерујете, пођите на веранду, па ћете се сами увјерити!“

„Је ли то могуће, помислим ја у себи и пошетим на веранду.“

Не тако брзо, не тако брзо! Обалићете ме, а и себи још главу разбити!“

С тим ме ријечима задржи поручник Седлинички, један од мојих пређашњих болесника. — „Желите ли дознати нешто сасвим нова?“

„Већ сам дознала; приспјело је балтичко бродовље!“

„Да“, одговори он. „Ја сам чуо од неког официра, који је то сазнао на Лавотешану с помоћу телеграфа без жица!“

Сви болесници изашли су из својих ћелија; па и они најслабији доукли су се на поље. „Једва једном“ говорили су, „освануо нам је ипак час слободе!“

Ја похитам у магацин, гдје су радиле двије милосрднице, те им исприповиједам све. У својој радости хтјеле су ме раздирати на комаде. Но ипак се сјетиле, да сам ја само смртни створ, па су ме пустиле и почеле играти од веселја. По том су се упутиле на веранду, гдје су се окупиле већ сви болесници. Без сумње балтичко је бродовље овдје. Ми чујемо у даљини сасвим јасно грмљавину топова и видимо у тмнини и мору сјајно одбијање метака. Тешко очекивана помоћ је ту!

„Хвала Богу“, говораху тешко рањени, „ми ћемо пред смрт ипак видјети Ја ћу сигурно сада такође умријети, па бих се жељео прије причестити.“

ЛИСТА К.

СЛИКЕ ИЗ ОКСЈЕДНОТОГ ПОРТАРТУРА.

У Штрасбургу изашла је на немачком језику књига под насловом: „Како је био Портартур“, коју је написала сестра болничарка рускога првеог крста Олга Баумгартен. Из ове занимљиве књиге преносимо по „Nar. Novinama“ неколико тужних слика.

Литија за вријеме бомбардовања.

12. јула у подне дође једна сестра, да наступи своју службу. Њезино је лице било бљедо као снјег.

„Што вам се догодило, сестро?“ упитах ја. „Јесте ли рањени?“

„Нијесам, сестро“, гласно је одговор. „Ја сам само узрујана и не могу се опоравити од страха, што сам видјела на градском пазару и на путу дове! Присуствовала сам литији и прије него је била служба Божија довршена, зачудо се од једном мукло пуцање топова, а неколико тренутака послеје пролетјело је над нама топовско буле. Ми нијесмо могли вјеровати, да би то било бомбардовање, и то баш у часу, гдје се је народ окупно, да Бога моли за помоћ у опасности. Али за првим метком сљедило је и други, а глас да тијем прозвучи у ваздуху и треба граната. Узрујаност мноштва, које се је управо стало на кољенима усрдно молити, била је неописива, ужасна. Све се тресло и дрхтао и на све стране развијало. Служба је Божија била, наравно, прекинута. Ја

сам бјежала, што сам брже могла, те сам с великом муком стигла овамо. Дрхтала сам сва и обузело ме осјећање, као да бих морала сваки час пасти. Хвала Богу, да сам неповријеђена опет овдје! Путем сам средла узрујане и уплашене људе, који су већим дијелом бјежали поред самих зидова, па се кретећи међусобно питали, куда је пала граната. Никад већу заборавити ову службу Божију, за које смо се увјерили, да је непријатељ први пут с копнених позиција почео сипати у наш град убојите гранате.“

Једна моћ у лазарету.

1. септембра. Данас имам ноћну службу. Ноћна је служба у многим погледу тежа од његовања болесника по дану. За вријеме битке не разликује се и тако дневна служба од ноћне; али кад је навала на град довршена и рањеници се више не доносе у лазарет, тада заваља унаоколо неугодна тишина, у којој се је паће и удицање рањеника још јасније чује.

Ноћу око 12 сати позвао ме је болничар у своју собу. Ондје се један болесник борио смрћу. Цео његов кревет покрив је жутом избаченом јучи. Не можемо му ни чисту обућу дати, јер ће нова стиги тек сјутра у јутро. Нећу да оставам несретника, јер видим, да су му одбројени часови. И имала сам право. Којих пет часака доцније испустио је душу.

Управ у исто вријеме умро је још један болесник у соби број 4; он је имао велику рану на предма и на хртеначи. Смрт овога пошљедњег узрујала је силно његовог сусједа.

„Сестрице, драга сестрице“, молио је он мене, „пошаљи-де по свештеника.

мократије. Да ли ће пристати њемачки народ, да буде један једини јевропски народ, којим влада ћеф једнога човјека? Баш сада, када изгледа да је настало примирје, царева ратоберна здравца изазива нове коментаре и праву панику. Можда ће даље развијање догађаја у Русију довести цара на друге мисли.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Посвећење скопљанског митрополита.) Посвећење новизабраног митрополита Вићентија било је 15. октобра. Патријарх и остали синодади били су у својим столовима у олтару. Службу су служили три митрополита, новозабрани митрополит Вићентије и много свештеноство. Вићентије је у свештеничким одеждима стајао у олтару, а сви остали су изашли код амвона. Два ђакон извела су за тим Вићентија пред солеју, гдје је на глас ђакон „водем“ читао „Вјерују“. Затим су га ђакони, говорећи „поведи, поведите“ привели најстаријем архијереју, који га је благословио и цјеливао у чело и раме, а овај њега у руку. Затим су га привели и осталим архијерејима и свагда се поновио тај обред, па су га ђакони повратили пред солеју. То исто је поновио свјен од два свештеника, а за тим је ушао у олтар. О малом входу изведу Вићентија два најстарија свештеника на сред храма и говорећи „поведи, поведите владику свети“, уведу га поново у олтар, гдје су га прихватили два архијереја и водили га око престола три пута, цјеливајући пјесме „Свјати мученици“, „Слава тебје Христе Боже“ и „Исаије ликују“. При томе чину је Вићентије љубио углове престола и чиновначалног архијереја у набреник и руку. Затим је клекло код престола на колена и прекрстивши руке ка престолу приклонио главу, а архијереји су подијелил омофоре над евангелије и чин начални читали је јасним гласом „Божественна благодат“ и друге молитве, дао благослов, што су и остали архијереји учинили над новим својим сабратором и после тога настало је братско цјеловање архијереја са њиховим новим братом. Та да је кизички митрополит узимао један по један знак архијерејског достојанства говорећи „аксијос“, на што је из народа такође одговарано „аксијос“, и то исто цјеловано у олтару и на цјевницама. Пошто су обукли новог архијереја, кизички митрополит узео је „енголцион“ (панацију), благословио и ставио новом архијереју о врат. Сад је већ на првом мјесту до чиновначалног митрополита заузео мјесто нови митрополит, обучен у сјајно и скупоцјено архијерејско одејаније, и говорио возгласе на слов језику, који су му по реду припадали. При свршетку, митрополит кизички скнио је митру са своје главе и ставио је на главу новог митрополиту, а затим и архијерејски жезал предао му на самим дверима уз прикладан говор, којим се обично пропраћа предавање тога знања духовне власти. Г Вићентије, примивши архијерејски жезал, одговорио је, да прима знање духовне власти, надајући се, да ће га Бог укрјепити, да води паству, као прави архијер, к свему добром и честитом, да ће је спремати вјечитим спасењу. После новог митрополита уведен је у патријархов сто, одакле је народу дијелио нафру.

Ноћу појачају се болесницама болови, са свијех страна чују се усрдне молбе: „Драга мила сестрице, дај ми, молим те, какав прапак, да ми ублажи болове!“ Исто тако је и с олијем, који трпе од силне жеђе. „Сестрице“, шапћу многи, „за вољу Божију дај нам само гутљај воде!“ Док смо још имали доста воде, могли смо им испунити жеље, али сад нам је разрушен извод, па нам ни воде не достаје.

Још горе је ноћу с олијем, који су у дедерију. „Сестро“, зове ме болничар у 3 сата, „дођи брзо! Један коће да ми побегне!“ Ја пхитам у ћелвију број 18. Ту се прислања на стијену сврга кренета млад војник с изгубљеним, грозничаво усипјаним очима. Он ме је ипак одмах препознао.

„Сестрице“, рече он и покаже на болничара, „кажи ми, сестрице, да ме пусти отићи; та ја морам ослободити своје другове!“

У том часу чујем, како неко по ходнику босом бјежи. Не слутећи ништа добра, излетим напоље. Што видим? И један други болесник коће у лудилу да побегне.

„Поврати се драги!“ рекох му ја. „Поврати се у своју собу!“

„Та не задржавај ме, сестро“, одговара он. „Ја сам убио премало Јапанаца! па се срамам!“

„Само се не узрујавај“, одговорим му ја. „Сјутра ћу рећи љекару, да те одпусти, али те молим, да код нас још преноћим!“

То га је очигледно уморило; отишао је добровољно у свој кревет и ускоро је мирно и заспао.

(Женско образовање на јевропским универзитетима.) Прва између јевропских држава која је допустила женским, да се могу уписивати и за редовне ученице на универзитетима, била је Швајцарска. У Цириху могле су женске ступити на универзитет још од 1867. године. Сад су за женске отворени сви швајцарски универзитети. Од 3152 универзитетска ученика у Швајцарској у школској 1905—6 години, било је уписано женских 432. Француска је отворила женским врата својих универзитета 1869. године, а сад је укупан број студенткиња у Француској 493. После тога више женско образовање допштено је: 1870. године у Шведској; 1875. у Данској; 1876 у Италији; 1889. у Белији; 1884 у Нирвешкој; у Шпанији у Русији 1888 год.

Шпанија, Холандска и Португалија нијесу никад забрањивале женама више образовање.

Инглеска је допустила да и женски могу посјеђивати редовно универзитете 1878 године а Шкотска 1891. Сад само у Глазгову има више од 300 ученица.

Последња је у том погледу у Јевропи била Њемачка. Најприје су тамо женске пуштене само на Хајделбершки универзитет и то на физичко-математички факултет.

И данас у Јени и Гетингену нико неће ни да чује о цуштању женскиња на тамошње универзитете.

У Аустрији дозвољено је женским више образовање тек 1886. године. Женске су могле бити редовни слушаоци универзитета само у Бечу, и то само оне, које су аустријски поданице.

У Русији, прије него што је дозвољен приступ женским на универзитет, основани су били нарочити курсови за женске још 1872. године, а тек од 1888 године па на овамо женске су у погледу вишег образовања равноправне са мушким. Године 1897. основана је у Русији женска медицинска академија.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 4 новембра.

— У Тријесту је установљен црногорски генерални консулат. Г. Корнелије Горуп именован је почасним генералним консулом. Г. Славо Рамадановић, досадишњи црногорски консул у Скадру, премјештен је у Тријест и придодат у истом својству генералном консулату.

(Личне вијести.) Од неколико дана бави се овдје међу нама г. Т. В. Кибалчић из Русије, почасни члан руског Археолошког Института и Императорске Академије. Г. Кибалчић познат је у научном свијету по многим својим капиталним истраживањима и проналасцима по руској археологији. Јуче прије подне био је примљен од Њ. Кр. Височанства Господара у нарочитој аудијенцији, а после подне Њ. Кр. Височанство благовољно је прегледало богату археолошку колекцију г. Кибалчића, у којој се налази много врло ријетких и драгоцијених предмета још из IV-ог вијека прије Христа. Важно је напоменути и то, да су сви ти предмети нађени у предјелима руске царевине и то већином приликом раскопавања у јужној Русији. У друштву г. Кибалчића налази се и његова сестричња, г-да Емилија, која је у Паризу образовање довршила. Они ће посјетити

Ваздух је у лазарету ноћу запаран и тежак од свих оних гнојних рана и отеклина; и ако су свуда отворени прозори и врата, ипак неће рђав ваздух да изађе. Гледајући те равнице и тузике појаве, мислим с боли и тезнућем на нашу милу али тако удаљену домовину, на Русију! Колике супруге, вјеренице и пријатељи чекају онде на повратак онијех, који сада немомни овдје леже! Они сигурно не мисле на то, да су њихови можда умрли у непознатој даљини! Ах, а кад се поврате, постали су од јаким мушкараца и младића биједни, немомни богаљчи. Дај Боже, да у будуће нико више не доживи то, што ми морамо сада да гледамо!

Према јутру умро је још један болесник, лакше трећи, у соби број 6. Његова гољеница била је разорекана. Наш љекар предложио ми је, да даде пресећи ногу испод колена, али он није хтио на то пристати.

„Молим вас, немојте ми срезати ногу“, молио је он. „Та ја имам код куће петоро дјеце, ко ће за њих радити и бринут се, ко ће их хранити? Проћи ће рана већ сама од себе! Добри Бог је милостив!“ Али рана није зацјелила, него се полошила; на болесникову молбу одрезали су му ногу — али предокан!

„Сестрице“, рече ми он дан прије него што је умро, „штета, што нијесам прије пристао на ампутацију; наш доктор желио ми је само добро! Ја му с тога искрено захваљујем и желим му здравље! Балтичку морнарицу, а могуће је још да ћемо видјети и Куропаткина!“

4. септембра. Влада велико очајање... Долазак балтичке морнарице бијаше и опет

и унутрашњост Црне Горе: Бар, Улцињ и Подгорицу, гдје г. Кибалчића нарочито привлачило то, да као археолог, прегледа ископине старе Дукље, па ће се опет вратити на Цетиње, да продужи пут за Италију.

Из „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“. Његова Свјетлост Њаз Јосиф Батемберг и Њена Свјетлост Њагиња Ана Батемберг подарили су Друштву 500 круна. Дародајница друштвена Управа изјављује најтоплију захвалност на овако обилато укаваној помоћи.

Друштво, помоћу оваквим прилозима, биће кад ро да успјешно остварује свој задатак, те да спреми својој Отабини што виши број стручно образованих занатлија и трговаца — синова своје домовине — а тиме ће се јачати и привредни напредак њен.

Пишу нам:

Из Никшића. — Добрићани, у Драговој луци, овдје од освојења Никшића настањени, по урођеној им побожности и оданости према св. правослаљу, непрестано су тежили, да у свом новом насељу подигну св. храм Божији.

Нешто неродне године, а нешто и материјалне тешкоће не дозвољаваху помешањима давнашњу жељу испунити прије, него што им назад двије године притече у помоћ, њихов сапеленик из старе им постојбине, Доброг села, г. ком. Цуца Крушка, приложивши за сву цијељ 2000 круна.

Тијем прилогом племенитог дародајца и својим трудом Добрићани својски принуше, да час прије виде остварену своју жељу и — остварише је.

У подножју Тонића, а на домак Никшића, гдје ово вриједно и скроз поштено васеље жини, данас се диже њихов скромни храм, вјерно огледало њихове побожности и ријетког пожртвовања, нарочито када се у обзир узму околности у којима живи.

Његово Високопреосвештенство Митрополит г. Митрофан радо се је одазвао позиву Добрићана, да им лично сам освешта подигнути храм, те је у пратњи г. ком. Цуца Крушке, г. попа Миша Вукића, члана цетињске консисторије, и свога ђакон, консисторијалног секретара, г. Ива Кадуђеровића, 29 октобра дошао у Никшић да то св. дјело изврши.

Сјутрадан око 8½ сати изјутра Њ. Високопреосвештенство одвезао се је са поменутом пратњом у Драгову луку, гдје је пред црквом свечано дочекан од стране цјелокупног тамошњег чиновништва.

За овим је одмах отпочео чин освештања, иза кога је слиједила св. литургија, на којој је г. Митрополит држао врло поучну бесједу, и истичући важност економског и привредног развитака нашег, похвалио ово заиста хвале достојно подухе Добрићана и њиховог племенитог дародајца.

Послије св. литургије Њ. Високопреосвештенство и позвати гости са стране, око 100 људи, сјели су за богато приређену трпезу, у којој су Драголчане знатно потпомагли и њихова браћа из Доброг села.

За обједом је прву здравицу подигао Њ. В. г. Митрополит за здравље и срећу Њ. Кр. Височанства Господара, а иза те слиједила су друге здравље, за чланове узвишене династије, г. Митрополита, и

само варка и обмана! Сад се гласа, да је тек изашла из Либава.

Без наде.

13. октобра Овдје је у Портартуру све меланхолично, жалосно, врло жалосно. У јутро устајем уморна и посјеђујем болесничка одјељења. Куд год човјек окрену, свуд види саме несретне, безнадне мученике! Ни набројити их не можеш. У соби број 6. лежи мој стари болесник Лисов, који додуже нема смртносну рану, али ипак умире — умире од шкорбута. Он је сасвим апатичан и већ двије недјеље неће ништа да једе. Дјас му се је сестра Курилова понудила, да ће за њега писати писмо кући. Он је на то пристао и диктирао јој, да је болестан, да већ 3 мјесеца овдје лежи и да се врло лоше осјећа. Кад је писмо било готово, замоли сестра за адресу. Али Лисов ју је заборавио, те се успркос свем настојању није могао сјетити своје адресе у домовину. Он је плакао и нарицао и најпослије замолио, да се писмо уништи.

У соби бр. 5 леже четири болесника у безнадном стању; један између њих, Љекутов, већ је четири мјесеца код нас. Он је рањен на ланту од нечијег командана једне гранате. Наши су му љекари предлагали, да му руку одсјеку, али он није на то пристао. Но у потоње вријеме почела му се рана гнојити, рука га ужасно боли, тако да већ многе ноћи не може од боли да спава. Дневно видимо, како му се живот примиче крају, али о ампутацији неће ништа да чује.

Од свих рањеника највише жалимо оне, који су изгубили вид... „Зашто нас нијесу на мјесту убили!“ жале се они.

осталих лица, чија су имена тијесно везана са овом свечаношћу.

По обједу г. Митрополит је поново захвалио Добрићанима, на њиховом племенитом подухећу и срдчаном дочеку, па се је са својом пратњом повратио у Никшић, одакле га је данас, на 2 сата после подне, испратило многобројно грађанство са чиновништвом, пожељивши му срећан пут и дуг живот на корист и углед црногорске цркве.

Тако се завршила ова свечаност, која нам даје најбољи доказ, што се све може учинити и у једном малом насељу, кад је задахнуто слотом и љубављу и кад се руководи племенитим и побожним тежњама.

Из Грахова. — У недјељу, 23. октобра, извршено је освашење нове цркве, храма св. Петра на Бадосавама. Освећење је свршило пречас. игуман Герасим Вујовић, уз судјеловање граховског свештенства, а свечаности је присуствовао и велик број народа.

Послије освашења служена је св. литургија, а пошто су црквени обреди свршени, присутни гости сјели су за богатом трпезом, коју бијашу приредили општинари, који храм подигоше. За трпезом подигнуто је више здравица, а пречас. игуман Вујовић честитао је општинарима на свршеном побожном дјелу и захвалио им на њиховом труду и усталачком прегнућу око подизања овога храма.

По ручку настало је опште народно весеље. По народном обичају ту се веселило, играло и цјевало све до четири часа после подне, када се окупљени народ почео разлазити кућама.

Тако се свршила ова лијепа свечаност, коју ће без сумње присутни дуго у најпријатнијој успомени задржати.

С Ријеке. — Иза љета, које нам ове године донесе мало више грознице, него што то обично бива, насталоше дуготрајне јесење кише, које нам и поплаву проузроковаше, која такође није код нас ријетка појава за вријеме јесених и прољетних киша. Разлив пак ријеке и њено опадање и јест баш главни узрок грозницама и другим разним болестима, које бивају ушљед ба-руштина и влаге, особито у оним кућама, које вода често до самог тавана плави. Овоме злу не може се потпуно на пут стати све док би се ријека Бојана регулисала, да може слободно односити воду из Скадарског језера, али би се могло бар колико толико помоћи, кад би се провео пут између горње линије варошких кућа, који је ријечка Општина већ била опочела радити и један дио већ израдила. Истина, хоће се прилично трошка, да се овај пут доврши, али је и корист од њега, како у погледу здравственом, тако и економском и саобраћајном, очевидна, те би жељети било, да се Општина постара, да тај пут што прије и доврши, па макар се за то и какав прирез на варошане учинио, а нарочито на оне куће, које би од тога пута највише добиле.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Догађаји у Русији.

ПЕТРОГРАД, 29 новембра. — „Вјесник“ јавља, да се буна свуда стишава. У Москви су позоришта и

„Што ће нам свијет, кад га не можемо да гледамо?“

Кад ће већ престати наше муке? Ко би у јулу био помислио, да ће нас још у октобру опсиједати? Кад нам се онда рекло, да ћемо до свршетка августа бити ослобођени, нијесмо хтјели вјеровати, јер нам се то као предуг чинило. Како ћемо дуго морати још сада чекати?... А, то је тако страшно, то чекање! Ми немамо ни муниције ни хране, ни бандажа, ни лијекова, — у кратко, немамо више ништа! Клажу да међу нама има много јапанских шпијуна, обучених у наше униформе, због којих се не могу познати. Овијех дана нашло се код једног погинулог јапанског официра писмо, у којем пише, да су јапанске акције на сјеверу безуспјешне и да се у Портартуру очекује скори долазак „armée du Caucase“; тако прозивају Јапанци козаке.

Један војник, који је дошао да посјети рањенике, приповиједао нам је ово: На Дугом бријегу видјели смо много Јапанаца. Наши су их обасули аријма из пушака, али нешријатељи се не макуше с мјеста. Наши ловци провалише на то из града против њих и што видјеше? Сви ти многобројни војници нијесу били ништа друго, него љешени, које су Јапанци поставили за то, да нас преваре и принуде, да трошимо узалуд још оно мало дебене...

магазини поново отворени; рад на железничким пругама је уредан. У Одеси предавања у школама су отпочела; у Саратову је мир. Јучерашњи дан у Кронштату је прошао мирно, паљевине су прекинуте, помоћне су трупе приспјеле. Царски указ доноси наименовање нових министара: Шипов финансија, Тимирязев трговине, Немешајев саобраћаја, Кутлер привреде, Филозов државне контроле. Влада позива разборити дио народа руског, да потпомогне извршење реформа. Министарски Савјет, који је данас отпочео живо радити, учиниће све напоре да се оствари царев манифест.

ОДЕСА, 30 октобра. — Јучерашњи је дан прошао доста мирно.

ПЕТРОГРАД, 30 окт. — Толстој, потпредједник Академије Наука, дигнут је са положаја и стављен на расположење двора.

КИШЕНЕВ, 30 октобра. — Бунтовници запалили тамнице прошле ноћи; војска која стиже обори плотун на бунтовнике и апсентике, од којих је већи дио побијен и рањен.

КРОНШТАТ, 30 октобра. — Побуна је проузрокована ушљед рђаве хране мрнар и рђавог поступања официра с њима; побуна је једино упућена против официра и војних чиновника; 20 кућа је поплаћено; 200 станова оплаћкаво; 100 лица погинуло а 400 рањено се. Стање је сада мирно.

ПЕТРОГРАД, 31 октобра. — „Вјесник“ јавља, да је бивши потпредједник Академије Наука, гроф Толстој, наименован за министра просвјете; гувернери: Истландије, Периа, Томска, Кавана и Одесе дигнути су с положаја, јер нијесу предузели потребне мјере, да се скорашњи нереди предупредје. Резиденција царска ће се пренијети 3. новембра у Царско Село. За варошког управника наименован је генерал Георгијев.

ВАРШАВА, 31 окт. — Јуче се у улици Островској скупила гомила Јевреја, како би се одупрла нападу антисемитског, присијела војска опалила је неколико плотуна, да би разићерала свјетину; 9 лица погинуло.

ПЕТРОГРАД, 31 окт. — Сенатор Дурново наименован је за управника министарства унутрашњих дјела, а у исто доба и за члана Државног Савјета.

ПЕТРОГРАД, 31 окт. — И ако се био провио глас, да ће бити напада на Јевреје, ипак је све на миру прошло, а тако исто и у Москви. У Варшави се на тај глас било уврујало становништво, али је ипак било све у реду. У Кременчугу, Тифлису и Тифлиском округу ред је повраћен; ратно стање је укинато у Батуму, железнице раде.

ПЕТРОГРАД, 31 окт. — „Вјесник“ јавља, да је ред повраћен у Чернигову, Шуши, Саратову и Полоцку; у Новоросијску је укинато ратно стање.

ПЕТРОГРАД, 1 нов. — Варош је мирна; јуче је била прва сједница Министарског Савјета, под предједништвом Витеа. Из унутрашњости стижу вијести, да се буне почињу стишавати. Царским указом објављено је ратно стање у све десет пољских губернија. Побија се вијест да предстоји оставка Ламздорфа.

ПЕТРОГРАД, 1 нов. — Вите је добио са више страна из Пољске и других мјеста депеше, у којима се говори, да је на великом митингу ријешено, да се само давањем потпуне аутономије Пољској може осигурати нормалан развој те земље.

ПЕТРОГРАД, 2 новем. — Кљав Урусов именован је за помоћника министра унутрашњих дјела.

ПЕТРОГРАД, 3 новем. — „Новоје Време“ потврђује проношене гласове о побуни мрнар и тобдија у Владивостоку. Варош је била

оплаћкана и поплаћена. Првог дана погинуло је до 300 људи. Рад на железничкој прузи Варшава—Беч и на балтичкој обустављен је. У Петрограду већи дио радника у фабрикама и штампаријама, а такође и радници у неколико електричних друштва одлучили су, да се придруже бунтовницима. Новине неће сјутра излазити. Војничке патроле крстаре улицама; говори се, да ће се објавити ратно стање. Народ је страшно узнемирен.

ВАРШАВА, 3 новем. — Збор железничара одлучио је, да приступи раду, али ипак да се споразумије са централним одбором о даљим поступцима. Много политичких лица је похапшено.

ПЕТРОГРАД, 3 новем. — Царска фамилија је отишла на становање у Царско Село.

ПЕТРОГРАД, 4 нов. — Вите је упутио свијема фабричким радницима телеграм, молећи, их да се врате на рад и да се не подају алијем савјетима, те да би дали времена, да се учини што је могуће, да радници могу чути савјете од ових људи, који им желе добра.

ПЕТРОГРАД, 4 нов. — Издата је наредба, да се отпусте сви резервисти до 1906. године, а за остале године отпустиће се кад се врати манџурска војска. Варош је мирна. Листови нијесу изашли; многе апотеке придружиле су се бунтовницима. У Царском Селу држат је под предједништвом Царским министарским савјет, који је вијећао о селачком питању.

ПЕТРОГРАД, 4 нов. — У Москви и Баку држат су војнички скупови, који су усвојили одлуку бунтовничког комитета за општу побуну.

ПЕТРОГРАД, 5 новембра. — У добро обавјештеним круговима говори се, да ће Великога Књаза Николаја Николајевича наименовати за диктатора.

ВАРШАВА, 5 новембра. — Банкери су ријешили да отворе банке, а радници предузели су рад; служба на железницама успостављена је и на московским железницама.

МОСКВА, 5. новембра. — Овдешњи бунтовнички комитет изјаснио се је против опште побуне.

БИОГРАД, 30 октобра. — Вијест да су Арбанаси поново насрнули на земљиште српско потпуно је неоснована.

ЦАРИГРАД, 30 октобра. — Јучерашњи потрес земље проузроковао је велике штете у манастирима Монталоса, манастир Иверан је порушен, а калуђери логорују под ведрим небом.

БЕЧ, 31 октобра. — Ушљед концесија владиних, препреке на железничким пругама су отклоњене. Цар је дочекао свечано Краља Алфонса и наименовао га шефом 38. пјешачког пука. На подне цар и краљ су заједно ручали у посланству шпанском. Послије подне краљ је примио дипломатско тијело, а у вече била је свечана вечера у његову почаст. Суверени су један другом пријатељски на здравили.

БЕРЛИН, 31 октобра. — Царски и престолонаследнички пар отпутовали су у Нириберг.

ТОКИО, 31 октобра. — Више зватних политичара јапанских ухапшени су, што су узимали учешћа у недавним нередима против мисија и амбасада. Званични лист „Кокумин“ говори о побољшању одношаја руско-јапанских и да ће царски принц јапански бити у тој циљели послат у Русију.

БИОГРАД, 31 октобра. — Јуче је основано удружење за законско ријешење завјереничког питања.

ПАРИЗ, 31 октобра. — Овдје се сматра конференција дипломата у

Цариграду као посљедњи дипломатски акт пред демонстрацијом поморском.

БЕРЛИН, 31 октобра. — Побија се вијест о спреми за путовање цага Вилхелма у Инглеску.

ЛОНДОН, 31 октобра. — Краљ Грчки и принц Никола приспјели су у Портсмут и отпутовали за Виндзор, гдје их је дочекао краљевски пар.

ЦАРИГРАД, 31 октобра. — Успркос забране, да не смије посећивати села, грчки митрополит из Манастира, праћен грчким консулским чиновником, отпутовао је прошле суботе у село Драгач, на југу од Манастира. Чета бугарска опколи митрополита у кући, бомбардујући исту, одјељење војничко одагнало је чету, од које погинуше петорица и четовођа. Митрополит је убијен, а његов жандар и један војник су рањени.

ПАРИЗ, 1 нов. — Министарски савјет ријешио је да, Етјен узме министарство рата. Дибијер унутрашњих послова, а Трује трговине; други министри остају на својим мјестима.

ПАРИЗ, 1 нов. — Краљ грчки отпутовао је у Шербург.

ЛОНДОН, 2 нов. — „Standard“ дознаје, да је поморска демонстрација против Турске готово усвојена. У дипломатским круговима се мисли да ће Султан врло топло уступити велесилама право финансијске контроле у Македонији.

ЦАРИГРАД, 2 нов. — Јуче је бачена бомба под кола Фетим папе; нико није рањен; три су Јерменина затворени.

ЛОНДОН, 2 нов. — „Standard“ дознаје из Шангаја, да је руска крстарица „Асколд“, која је била интернирана, отпловила за Владивосток ради тамошње побуне, а тако исто, да су крстарица „Манџур“, разбијач „Гротовој“ и топовњача „Бобр“ добиле исту наредбу.

БЕЧ, 3 новембра. — Франц Јосиф примио је Књаза бугарског у варочитој аудијенцији.

ЦАРИГРАД, 3 новембра. — Чета грчкана пала је у суботу ноћу у Горно, у нилајету Манастирском, на кућу у којој је свадба била; запалила је кућу убила 12 људи и рањила једну дјевојку и 8 жена и дјеце. Пошто жртве припадају егзархату, држи се да је оно учињено из освете, ради убијства једног грчког попа у цркви истог села. Главни инспектор наредио је најстрожију истрагу и гоњење за четом.

ЦАРИГРАД, 3 новембра. — Вечерас су шест посланика подијелили Порти позив, који ако се не прими без одлагања, приступиће се одмах нужним мјерама. У тражењу је изложено, да се усвоји финансијска контрола за три провинције у Македонији; да се обнови са страним официрима уговор и то за двије године. У тражењу је речено, да неслесиле мисле такође продужити на двије године и мандате цивилних агената.

БЕЧ, 4 нов. — Како „Нова Преса“ јавља, за команданта заједничке флоте у демонстрацији против Турске биће изабран аустријски вице-адмирал Рипер.

ХРИСТИЈАНИЈА, 4 новем. — Принц Карло Дански изјавио је, да је готов примити се, ако га изабери за норвешког краља.

ТОКИО, 5 новембра. — Цар китајски опуномоћио је државног секретара Јучикаја, да преда Јапану концесије, које су досад биле руске.

Приватне објаве.

Громобране

Књ. Цр. Јавном Управом Грађевина препоручене израђујем комад за 120 круна
Никшић, Душан Ивановић.
П. п. Бр. 146 4—6

О Б Ј А В А.

Са којом молим да не би нико давао кредита мојим млађетним синовима Јовану, Илији и Перу јер такве дугове нећу признати.

Никшић, 1. новембра 1905.

Кап. Божко Мијушковић.

Р. 29

Бр. 165

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Под притиском големе туге, која нас задеси смрћу нашег нигда непрежаљеног брата

НОВИЦЕ

који премину 4. ов. мјесеца последије кратког боловања — у 47 ој години свга живота — указата нам је велика доброта и утјеха од стране Убљана, Сјеничана и Медуљана приликом преноса милог нам покојника од Подгорице до родног му мјеста Убада.

Неизмјерна хвала браћи Кучица, који на глас смрти похиташе, покојника до вјечне куће поспратише, по народном обичају ожалаше и матери земљи предадоше.

Подгорица, 24. октобра 1905. год.

У име ожалаштене родбине

Бригадир В. Лазовић.

Р. 88

Бр. 166

1—1

БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти наше никад незаборавне

† Анђе К. Николића,

која се, последије тешког боловања у најљепшу снагу — у 37. години свога живота пресели у вјечност 26. октобра, а сахрањена 27. истога у присуству многобројног народа, те овим путем сматрамо за особиту дужност изјавити вјечиту благодарност, нашеј браћи племеницима, пријатељима, кумовима, сродницима, који за вријеме боловања походилише, и овако у великом броју похиташе и покојнику до вјечне куће испратише.

Хвала главарицама његошким цетињским, свештенству, учитељу са ђацима, који спровод увеличаше.

Хвала свијема, који нам на којим путем саучешће изјавише у нашој великој жалости.

Његоши, 31. октобра 1905. г.

Ожалаштени:

супруг: Кико, синови: Лука, Токо, шћери: Марица, Јованка Николићи са осталом родбином

Р. 115

Бр. 167

1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Са тужним срцем јављамо сродницима, пријатељима, кумовима и познаницима, да се наш нигда непрежаљени муж, односно отац и брат

МАТО Ф. ШАНЉОЛ,

који се преселио у вјечност последије дугог и тешког боловања 1. новембра ове године у 47-ој години свога живота; сматрамо за особиту дужност изјавити нашу најсрднију благодарност грађанству вароши Цетиња обојег пола

Срдачна хвала љекарима цетињским, који се труђаху да нашег милог покојника избаве из чељусти смрти; хвала протојереју цетињском г. Матановићу који покојника споја и до вјечне куће испрати.

Хвала свијема онијема који нам лично, телеграфично и писмено изјавише своја саучешћа у нашој преголемој жалости, као и онијема који не пожалише труда спроводу учествовати и милог покојника испратити до вјечне му куће, те тијем нам у неколико тугу ублажише.

Цетиње, 4 новембра 1905

Ожалаштени:

Супруга: Кате, син: Јосиф, сестра: Кате удата Јанковић, и остала родбина

Р. 141

Бр. 168

1—1